

som vi mangler i Indtægt i 1926 i Sammenligning med 1925. Ikke fordi Udførselen er taget af eller Produktionen er mindsket, men fordi Priserne er faldet. De Penge mangler vi, og det er kedeligt for Landbrugerne selv. Men det er skam ogsaa kedeligt for andre, for de Penge blev i høj Grad brugt til at købe Varer for af forskellige Art, Redskaber, Maskiner, Hjælpestoffer, Beklædningsgenstande, alt muligt, som en Familie paa Landet bruger i sin Bedrift og i sin private Husholdning. Alt det, som vi dér skulde købe, maa vi nu enten give Afkald paa eller i alt Fald indskrænke Købet af i allerhøjeste Grad. Og dette kan mærkes paa andre Omraader end netop indenfor Landbruget. Det kan mærkes i Industri og Haandværk. Man har ikke Raad til at aftage disse Varer i den Grad, som man ellers plejer.

Dette, at Landbruget altsaa har haft et stort Fald i Priserne paa sine Produkter, er slemt, men det er lige saa slemt, at der ikke har været et tilsvarende Fald i de Udgifter, Landbruget ikke kan frigøre sig for, i alt Fald ikke nær i alle Tilfælde. Medens vore Eksportartikler, Fødevarer og lignende, ligger ved et Pristal omkring 150 — lad os bare bruge afrundede Tal —, ligger en Del af de Udgifter, et Landbrug ikke kan frigøre sig for, Takstudgifter, forskellige Afgifter, Skatter og lignende, ved et Pristal paa 250, altsaa 100 over det andet. Det er en meget alvorlig Sag. Og de forskellige Ting af indenlandske Fabrikata, man skal købe, dels til Brug i sin Bedrift, dels til Brug i sit private Liv, ligger paa et Pristal, der er noget over 200. Man behøver ikke at have meget Kendskab til egentligt Landbrug for at forstaa, at dette er en yderst alvorlig økonomisk Situation. Det kan gaa en Tid for dem, der er nogenlunde vel-situerede, en kortere Tid for dem, som er daarligere situerede, men det kan ikke i Længden gaa for nogen, for det betyder Kapitalopspisning. Der er ikke andet at gøre end at spare paa sine Indkøb, og det bliver en alvorlig Sag for dansk Industri og Haandværk, for Resten ogsaa for Handelen. Den danske Industri sælger vel nok $\frac{3}{4}$ af sine Frembringelser herhjemme, og naar en af dens bedste Kunder, Landbruget, har svigtende Købeevne, mærkes det i høj Grad i Industrien og bidrager til, at den Krise, der er saa synlig i Industrien, tilspidses og skærpes og bliver værre og værre. Og i Haandværket er det det samme. Man har ikke Raad til at bygge, til at udvide eller forandre sine Bygninger, og derfor er der saa lidt at bestille. Handelen har for lidt

at omsætte og klager over, at den Smule Varer, der sælges, kan man knapt faa Pengene ind for. Det hele ligger omtrent stille i en saadan trang Tid. Men det bunder langt, langt stærkere i Landbrugskrisen, end mange kan se.

Ikke desto mindre har man meget mere travlt med at tale om at hjælpe Industrien, som om det er det vigtigste Sted at sætte ind. Derimod er der ingen, der endnu har rejst Krav om at hjælpe Landbruget, nej, man kunde godt tænke sig at lægge nye Byrder paa Landbruget, hvis man derved kunde komme til at hjælpe paa Industri-krisen. Der har jo været fremsat Forslag om mægtige Milliontilskud og Laan til Industrien, og andre har talt om, men endnu ikke faaet fremsat Forslag om at hjælpe Industrien gennem Kriseværn og Krisetold og lignende. Hvem skulde være med til at betale det? Det skulde vi alle sammen og altsaa ogsaa Landbrugerne. Men det vilde ikke gøre Stillingen bedre, det vilde let komme til at betyde, at der blev endnu mindre Købeevne i Landbruget, og at Krisen blev tilspidset endnu mere. Jeg tror ikke, det er en fremkommelig Vej at søge at hjælpe eet Erhverv og glemme et andet, der tilsyneladende ikke er i saa store Vanskeligheder, det er ganske umuligt. Jeg tror ikke, at ret mange Landbrugere, der har ubegrænset Arbejdstid og usikker Indtægt, vil være glade ved at komme til at hjælpe et Erhverv, der har begrænset Arbejdstid og forlanger sin Indtægt sikret, og det vilde ogsaa være urigtigt og urimeligt. Saadan ser man paa det i Landbrugskredse, men naar Landbrugere siger, at man maa hjælpe sig selv, saa godt man kan, og er uvillige til at bøde paa Industrikrise ved Tilskud, Laan og andre Foranstaltninger, kastes der tidt Landbruget det i Ansigtet: I er arbejderfjendtlige, I er byfjendtlige. Det er ikke Tilfældet, men man synes bare, at den Part, der bærer en stor Del af Byrden, burde være fri for at bære mere. Jeg ved meget vel, at Landbruget direkte modtager fuldt saa store Tilskud fra Statskassen som Industrien, men jeg ved ogsaa, at Industrien indirekte har meget store Fordele, som Landbruget ikke har, men tværtimod det modsatte. Hvor meget det er, kan man ikke saa let gøre op, men det er jo en almindelig Antagelse, at Industrien nyder godt af de bestaaende Toldlove for et Beløb af omkring 100 Millioner, ja, en toldkyndig Mand har endog for nylig gjort det op til 120 Millioner. Det er Landbruget med til at bære, og Landbruget har ikke nogen saadan Beskyttelsesbegunstigelse, tværtimod, det maa betale